

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Information literacy behavior for research of undergraduate student of
Dhurakij Pundit University

ภคพร อำมาตย์มณี ชุ่มอินทจักร¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำแนกตาม เพศ ชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 396 คน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้สารสนเทศค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีระดับสูงที่สุดคือนักศึกษามีการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้น ด้านที่มีระดับต่ำที่สุดคือ การใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ไม่พบความแตกต่างกันระหว่างเพศ ชั้นปี กลุ่มวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมการใช้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าในบางด้าน อุปสรรค คือ ความยากในการเริ่มต้นทำงาน ตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด และข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ

¹ อาจารย์, หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ , พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ , การใช้สารสนเทศ

Abstract

The purposes of this research study were to study and compare the Information literacy behavior and for research of undergraduate student of Dhurakij Pundit University in five variables: gender, year of study, field of study and grad. The sample group was 396 undergraduate students of Dhurakij Pundit University who was studying in the academic year 2015.

The results of the study showed the students had overall high information literacy behavior. The students' ability to scope the topic before research was at a high level also research in variety of information sources was low level. No significant differences were found between the information literacy behavior and the following variables: gender, year of study, field of study and grad. However, the study showed student who had a high grade average had more ability in some case. Most of students' view that the difficulties of Difficulty in starting work and information not being relevant.

Key Words: Information literacy, Information seeking behavior, Information use

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาคือแหล่งการเรียนรู้ระดับสูงที่ผู้เรียนเข้ามาแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงานและดำรงชีพ หลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมีความเข้มข้นทั้งด้านเนื้อหาความรู้และการมอบหมายงานเพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ที่มากเพียงพอสำหรับมาตรฐานในแต่ละวิชาชีพ ในแต่ละภาคการศึกษานักศึกษาจะได้เรียนวิชาต่างๆ

ประมาณ 18–21 หน่วยกิต หรือประมาณ 6-7 วิชาต่อภาคการศึกษา และแต่ละรายวิชาจะมีการมอบหมายงานทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน หากเป็นงานที่นักศึกษายังไม่มีความรู้เพียงพอ นักศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาสารสนเทศเพิ่มเติมเพื่อทำงานในการเรียนให้สำเร็จ

การมอบหมายงานในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ผู้สอนใช้ในการประเมินผลผู้เรียน รูปแบบที่ผู้สอนมอบหมายได้แก่ การสรุปประเด็น เรียงความ รายงานวิชาการ ภาคนิพนธ์ โครงงาน วิจัย การอภิปราย การนำเสนอผลงานด้วยวาจา การนำเสนอกรณีตัวอย่าง การนำเสนอด้วยสื่อ ผลงานในรูปแบบมัลติมีเดีย การสร้างบทบาทสมมติ การเล่นเกม การทดลองปฏิบัติ การนำเสนอกรณีตัวอย่าง หรืออาจเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนกำหนดให้เป็นไปตามลักษณะการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการทำงานที่ผู้สอนได้กำหนด

แหล่งสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้เรียนเข้าถึงและใช้เพื่อประกอบการศึกษาอาจเป็นการเข้าใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการห้องสมุดของสถาบันการศึกษา อาทิ หนังสือ บทความ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือได้สารสนเทศจากการสนทนา การสอบถามจากผู้รู้สารสนเทศ หรือการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม การเรียน การสอน และการมอบหมายงานเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา แต่การที่นักศึกษาจะสามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย หรือกิจกรรมในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีความสามารถในการรู้สารสนเทศในระดับที่ดีเพื่อที่จะได้ผลงานที่ดี

การรู้สารสนเทศ เป็นทักษะและความสามารถของคนแต่ละคน ตั้งแต่ขั้นตอนวางแผนเพื่อทำงาน การแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ การได้มาซึ่งข้อมูล การประเมินแหล่งสารสนเทศ และสารสนเทศ การประมวลผล ความสามารถในงานวิชาการตลอดจนการแก้ปัญหาจากการแสวงหาความรู้ การรู้สารสนเทศ (Information Literacy : IL) คือความสามารถของบุคคลในการระบุความต้องการสารสนเทศของตนเอง รู้จักใช้เครื่องมือและกระบวนการสืบค้นเพื่อระบุแหล่งสารสนเทศ สามารถประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความเข้าใจ

เรื่องกฎหมายและจริยธรรมของการใช้สารสนเทศ (Association of College & Research Libraries, 2000)

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ (Information Literacy behavior) คือปฏิกิริยาของมนุษย์แสดงออกเมื่อต้องทำงานหรือสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูล การแสวงหาช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนการเลือกสรรข้อมูลเพื่อใช้ในการประมวลผลเป็นสารสนเทศ ซึ่งอาจรวมถึงพฤติกรรมในการแสวงหาและใช้สารสนเทศของการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วย

ทั้งนี้ ความสามารถในการรู้สารสนเทศ และพฤติกรรม มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็น ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) และ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) ทำให้เห็นว่าการศึกษาที่มีความสามารถในการรู้สารสนเทศจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนและการใช้ชีวิตต่อไปในอนาคต

Australian library and information association (อ้างถึงในชุดิมา สัจจันนท์ ,2556) การรู้สารสนเทศเป็นข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย แบบเสรีนิยม การสร้างความรู้ใหม่ซึ่งจำเป็นสำหรับทางด้านเศรษฐกิจในอนาคต การเรียนรู้ตลอดชีวิต การแก้ไขปัญหาในระดับโลก และการปกครองตนเอง

Charter Institute of Library and Information Professional: CLILP (2014) ได้ระบุว่า การรู้สารสนเทศ คือ การรู้ว่าจะต้องการสารสนเทศอะไร และจะได้มาอย่างไร จะหาได้จากที่ไหน การประเมินการใช้และการถ่ายทอดสารสนเทศอย่างมีจริยธรรมอย่างไรซึ่งจะรวมถึงทักษะการรู้สารสนเทศ จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีการค้นข้อมูลเพื่อทำรายงานวิชาการและใช้โปรแกรมค้นหาเกือบทุกครั้งที่ในการแสวงหาสารสนเทศและทรัพยากรที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อย ได้แก่ เพื่อนที่เรียนด้วยกัน และหนังสือในห้องสมุด วิธีการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อย คือ การวางแผนการค้นคว้าทั้งหมดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับ สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายาก คือ การกำหนดหัวข้อ(กันยารัตน์ เควียเช่น, ชลภัส วงษ์

ประเสริฐ, มาลี กาปมาลา, สมาน ลอยฟ้า, สมเพ็ชร จุลลบุคดี และเพ็ญพันธ์ เพชรศร, 2556 ; เดชดนัย จุ้ยชุม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ, 2556) นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงการประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้เกือบทุกครั้ง หากเป็นแหล่งข้อมูลในเว็ลด์ไวด์เว็บ นักศึกษาพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลที่เว็บไซต์นั้นๆ การใช้เว็บไซต์นี้มาก่อน และความทันสมัยของเว็บไซต์ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการค้นคว้าคือ ไม่มีทักษะด้านการกำหนดและอธิบายสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างชัดเจน ความยากในการตีกรอบหัวข้องานให้แคบลง ความยากในการกำหนดหัวข้อ และความยากที่เริ่มต้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นสิ่งที่เป็นความยากในกระบวนการค้นคว้าทั้งหมด (มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ, 2556 ; อารีย์ ชื่นวัฒนา, นุชรี ตรีโลจน์วงศ์, อรทัย วารีสอาด และ สมชาย วรญาณุไกร, 2555)

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาต่างประเทศจะมีความแตกต่างกับนักศึกษาในประเทศไทยในบางประเด็น อาทิ นักศึกษาใช้ฐานข้อมูลวิชาการเป็นหลัก เช่น JSTOR หรือ ABI Inform โดยนักศึกษาทั้งหมดเข้าห้องสมุดเพื่อใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทางสถาบันบอกรับ เพื่อให้ได้งานที่มีความน่าเชื่อถือ ข้อมูลเชิงลึก และสามารถอ้างอิงได้ นักศึกษาส่วนใหญ่ จบการรายงานงานด้วยการเขียนสรุปใจความสำคัญ เพิ่มมุมมองความรู้ของตนเองลงไปในงาน และทำการปรับปรุงโครงเรื่องของงาน (51%) (University of Washington, Information School, 2015) แต่ Wong (2011) ระบุว่านักศึกษามหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในการสืบค้นข้อมูลเชิงวิชาการที่ค่อนข้างจำกัด ไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการใช้แหล่งสารสนเทศเชิงวิชาการ และประสบปัญหาในการใช้คำค้นเชิงวิชาการเพื่อสืบค้นหาข้อมูลที่ซับซ้อน ตลอดจนนักศึกษาไม่มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศที่ดี และ ตัวผู้สอนไม่ได้ตรวจทานการอ้างอิงในงานของนักศึกษา

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบกับแนวคิดด้านมาตรฐานการรู้สารสนเทศ ระดับอุดมศึกษาของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association Of College & Research Library—ACRL, 2000) และแบบสอบถามตาม University of Washington, Information School (2015) ได้สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำมาสำรวจการรู้

สารสนเทศของนักศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ ระดับผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะการมอบหมายงานและพฤติกรรมในการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อและขอบเขต การใช้แหล่งสารสนเทศ การจัดระบบเอกสาร การประเมินแหล่งสารสนเทศ การประมวลผล การอ้างอิง และทำรายการบรรณานุกรม การใช้เครื่องมือในการประมวลผล และอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

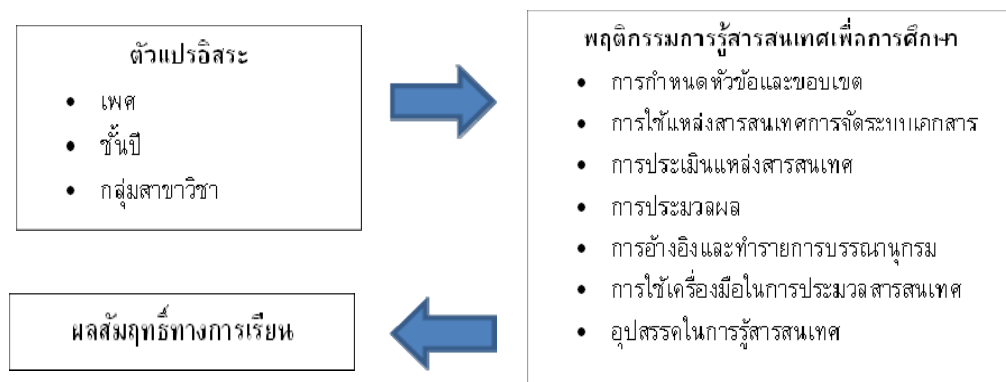
เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จำแนกตามเพศ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่มี เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกลุ่มสาขาวิชาเรียนของนักศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้



วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2558 จำนวน 10,205 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสุ่มมาจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามคณะวิชา และระดับชั้นปีตามสัดส่วน โดยแบ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน ตามจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน

การเก็บข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลจำนวน 420 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับมา 410 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 14 ชุด ดังนั้นจึงเหลือ แบบสอบถาม 396 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ 385 คน จึงทำการวิเคราะห์ตามจำนวนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 396 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจพฤติกรรมความรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยปรับจากแบบสอบถามพฤติกรรมความรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่แปลมาจากแบบสอบถาม (PIL Survey Instrument) ตามโครงการความรู้สารสนเทศ(Project Information Literacy) ของมหาวิทยาลัยวอชิงตัน และมาตรฐานความรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ของสมาคมห้องสมุดมหาวิทยาลัยและการวิจัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Association of College & Research Library—ACRL) โดยได้แบบสอบถามจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ด้านเพศ ภูมิลำเนา ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นคำถามให้เลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมความรู้สารสนเทศ ประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อและขอบเขต การใช้แหล่งสารสนเทศ ทั้งแหล่งสารสนเทศทั่วไปและแหล่งสารสนเทศดิจิทัล การจัดระบบเอกสารระหว่างการจัดเก็บข้อมูล การประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไปและการประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัล การประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม การอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม การใช้โปรแกรม/เครื่องมือในการ

ประมวลผลสารสนเทศ การประมวลสารสนเทศ เป็นคำถาม แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรค ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ เป็นคำถามปลายเปิด ในด้านแหล่งสารสนเทศ บริการที่ต้องการ อุปกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้สถิติ T-Test , F-Test, One Way ANOVA , Chi-square และ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการอภิปรายผลเป็น 3 ตอน ด้านคือ คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษา และปัญหาที่พบในการค้นคว้าสารสนเทศเพื่อทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

จากผลการวิจัยที่พบว่า สมมติฐานที่ได้รับการปฏิเสธในทุกประเด็น ดังนี้ นักศึกษาที่มี เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกลุ่มสาขาวิชาเรียนของนักศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ไม่แตกต่างกัน สรุปได้จากการอภิปรายผลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(เพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและกลุ่มสาขาวิชาเรียน)

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 396 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง (ร้อยละ 65.2) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 1 และ 2 (ร้อยละ 58.1) ในด้านกลุ่มวิชาพบว่าจากกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 46) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 มากที่สุด (ร้อยละ 50.8)

ส่วนใหญ่งานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายมากที่สุด 5 อันดับแรกคือแบบฝึกหัด (ร้อยละ 72.7) การเล่นเกม (ร้อยละ 70.7) การนำเสนอด้วยสื่อ (ร้อยละ 54.0) รายงานวิชาการ (ร้อยละ 50.3) และโครงงาน (ร้อยละ 44.9) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษา

1) จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการรู้สารสนเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.129 และส่วนเบี่ยงเบน 0.375 พบว่า นักศึกษามีการกำหนดหัวข้อและขอบเขตก่อนการสืบค้น เป็นอันดับแรก รองลงมาการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล โดยมีการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	Mean	S.D	ระดับ
การกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.219	0.512	สูง
การใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย	2.973	0.409	กลาง
การจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูล	3.163	0.521	สูง
การประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.121	0.431	สูง
การประมวลผลการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม	3.151	0.517	สูง
การอ้างอิงและการทำรายงานบรรณานุกรม	3.151	0.579	สูง
รวม	3.129	0.375	สูง

ซึ่งต่างจากการศึกษาของจารุณี สุปิ่นะเจริญ และนัตดาวดี นุ่มนาค (2552) ที่พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ระยะเวลาที่ทำวิจัยต่างกัน 6-7 ปี เทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศและประเด็นการรู้สารสนเทศมีการกล่าวถึงมากขึ้น ทำให้นักศึกษารุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจในการแสวงหาและการคัดสรรสารสนเทศที่ดีขึ้น

ประกอบกับการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีวิชาบังคับที่ว่าด้วยการรัฐศาสตรสนเทศในรายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม สำหรับนักศึกษาชั้นปี 1 ทั้งหมด อาจมีผลทำให้ค่าเฉลี่ยการรัฐศาสตรสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ต่างจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาเลือกและมหาวิทยาลัยอื่นที่ไม่มีวิชาที่เกี่ยวข้องกับการรัฐศาสตรสนเทศ และเมื่อวิเคราะห์แยกตามพฤติกรรมแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

พฤติกรรมที่นักศึกษาทำทุกครั้งในการกำหนดหัวข้อและขอบเขตคือ การกำหนดโครงเรื่อง (ร้อยละ 40.7) และการกำหนดคำสำคัญ (ร้อยละ 33.3) พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือ การกำหนดเป้าหมาย (ร้อยละ 57.1) และ การกำหนดวัตถุประสงค์ (ร้อยละ 56.1)

พฤติกรรมในการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือ สอบถามเพื่อนที่เรียน (ร้อยละ 50.5) และ สอบถามเพื่อน/ครอบครัว (ร้อยละ 25.5) พฤติกรรมที่นักศึกษาทำบ่อยคือ สอบถามอาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 58.1) และ เข้าใช้ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 52) แหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือ สืบค้นผ่านโปรแกรมการค้นหา (ร้อยละ 63.9) และหาข้อมูลผ่าน อาทิ Google, Yahoo YouTube, Dailymotion (ร้อยละ 40.9) แหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาใช้บ่อย คือ เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 51) เว็บไซต์ขององค์กรธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท และเว็บไซต์ส่วนบุคคล (ร้อยละ 49.7) เท่ากัน สอดคล้องกับการศึกษา ของ Costantino (2003) ภาพรวมการรัฐศาสตรสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย Alliant International ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งเหตุผลก็เป็นไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่การค้นหาข้อมูลสารสนเทศผ่านเว็บเสิร์จเอนจินในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ง่ายและรวดเร็วกว่าการสืบค้นจากแหล่งสารสนเทศอื่น

พฤติกรรมในการจัดระบบเอกสารทำทุกครั้ง คือ มีการตั้งชื่อไฟล์ตามการใช้งาน (ร้อยละ 44.9) และมีการสร้างโฟลเดอร์สำหรับแต่ละงาน (ร้อยละ 38.1) พฤติกรรมที่

นักศึกษาทำบอยคือการจดที่มาของข้อมูล (ร้อยละ 55.8) และการจดโน้ตย่อสรุปการค้นคว้า ร้อยละ 53.5

พฤติกรรมในการประเมินแหล่งสารสนเทศทั่วไปที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ แหล่งสารสนเทศที่ใช้งานทันสมัย (ร้อยละ 32.3) และสาระสำคัญที่ได้จากแหล่งข้อมูล (ร้อยละ 26.3) ส่วนที่นักศึกษาทำบอยในการประเมินคือคือ แหล่งสารสนเทศมีความน่าเชื่อถือ และ แหล่งสารสนเทศมีการอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ (ร้อยละ 64.4) เท่ากัน การประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาประเมินทุกครั้ง คือ เว็บไซต์มีความทันสมัย (ร้อยละ 28.8) และ เนื้อหาเว็บไซต์มีการอ้างอิงข้อมูล (ร้อยละ 25.5) การประเมินแหล่งสารสนเทศดิจิทัลที่นักศึกษาทำบอยคือ ผู้ให้ข้อมูลของเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ (ร้อยละ 63.4) เนื้อหาของเว็บไซต์มีความหลากหลาย (ร้อยละ 59.6) เว็บไซต์เป็นที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับ และ เนื้อหาในเว็บไซต์ไม่หมิ่นเหม่ต่อหลักศีลธรรม (ร้อยละ 59.1) เท่ากัน

พฤติกรรมในการประมวลสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้ามาใช้งาน นักศึกษาทำทุกครั้งคือการเรียบเรียงข้อมูลตามโครงเรื่อง (ร้อยละ 32.1) และ สรุปประเด็นที่สืบค้นได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 31.3) ส่วนที่นักศึกษาทำบอยคือ การนำความรู้ที่ตนเองมีใส่ลงไปในงาน (ร้อยละ 55.6) พฤติกรรมที่นักศึกษาไม่ค่อยทำคือ การสรุปประเด็นที่สืบค้นด้วยตนเอง (ร้อยละ 56.8) เมื่อดูวัตถุประสงค์ของการประมวลผลสารสนเทศของนักศึกษาคือ เพื่อให้ทำงานสำเร็จและเพื่อให้ได้คะแนนที่ดีมีค่าเฉลี่ย ถึง 3.44 รองลงมาคือเพื่อให้ได้คะแนนดีมีค่าเฉลี่ย 3.41 โดยความยากในการทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย คือ การเริ่มต้นทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการจัดทำโครงเรื่องพร้อมกำหนดหัวข้อให้ชัดเจน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยพฤติกรรมความรู้สารสนเทศในประเทศไทยของ กันยารัตน์ เควียะเสน, ชลภัส วังษ์ประเสริฐ, มาลี กาบมาลา, สมาน ลอยฟ้า, สมเพชร จุลลบุตดีและ เพ็ญพันธ์ เพชรศรี ที่พบว่า วิธีการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บอย คือ การวางแผนการค้นคว้าทั้งหมดไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย

พฤติกรรมในการใช้โปรแกรมการสร้างเอกสารและตารางที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือ โปรแกรม Microsoft Word (ร้อยละ 67.4) และ Google Doc (ร้อยละ 19.4) ที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Doc (ร้อยละ 43.4) รองลงมาคือ Microsoft Word (ร้อยละ 28.5)

โปรแกรมสร้างงานนำเสนอที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Microsoft Power Point (ร้อยละ 70.7) และ Google Slide (ร้อยละ 19.4) ที่นักศึกษาใช้บ้างคือ Google Slide (ร้อยละ 44.9) รองลงมาคือ Adobe (ร้อยละ 28.)

โปรแกรมสร้างและตัดต่อภาพและสื่อที่นักศึกษาใช้ทุกครั้ง คือโปรแกรม Adobe Photoshop (ร้อยละ 31.8) โปรแกรม PhotoScape (ร้อยละ 21.2)

จากผลการศึกษานักศึกษาประมวลผลสารสนเทศโดยใช้โปรแกรมของ Microsoft Office เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม นักศึกษาได้เริ่มใช้โปรแกรมของ Google บ้าง มากขึ้นกว่าร้อยละ 30 ไม่ว่าจะเป็น Google Doc หรือ Google Slide สอดคล้องกับผลวิจัยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยมีการรู้สารสนเทศในระดับสูงด้านการประมวลผลเอกสาร เนื่องจากการรู้สารสนเทศมีความสอดคล้องกับการใช้โปรแกรมประยุกต์ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพการทำงานที่ทางมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยได้นำเอาโปรแกรมเอนกประสงค์ต่างๆและระบบการทำงานของ Google เพื่อสถานศึกษา เข้ามาใช้ได้ประมาณ 2 ปี (2557) และนักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์และนำมาปรับใช้ได้มากขึ้นเรื่อยๆจึงเป็นลักษณะของการรู้สารสนเทศและแนวโน้มที่ดีในอนาคต

พฤติกรรมในการอ้างอิงและการทำรายการบรรณานุกรม ที่นักศึกษาทำทุกครั้ง คือการอ้างอิงที่มาของข้อมูล (ร้อยละ 38.9) และ การทำรายการบรรณานุกรม (ร้อยละ 33.1) ส่วนที่นักศึกษาทำบ่อย คือ การอ้างอิงที่มาของภาพและตาราง (ร้อยละ 49.7) และการอ้างอิงถึงข้อมูลที่ผู้อื่นกล่าวไว้ด้วย เครื่องหมายัญประกาศ (ร้อยละ 49.2) ซึ่งทำให้เห็นว่ามุมมองด้านมารยาทในงานวิชาการและความเข้าใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมที่แวดล้อมสารสนเทศรวมทั้งผลที่เกิดจากการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องทั้งทางจริยธรรม และกฎหมาย ผ่านการอ้างอิงและการทำรายการในการทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายนั้น นักศึกษามีการอ้างอิงที่มาของข้อมูล และทำรายการบรรณานุกรมทุกครั้งกว่าร้อยละ 30- 50

2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ พบว่าเพศ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาขาวิชาเรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ กล่าวคือในภาพรวมไม่พบความ

แตกต่างกันของเพศ กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ผลการศึกษาเพศหญิงมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ	พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ				t	Sig.
	หญิง (n = 258)		ชาย (n = 128)			
	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.233	0.536	3.203	0.466	0.530	0.597
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.959	0.416	3.013	0.399	-1.205	0.229
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.174	0.536	3.175	0.488	-0.014	0.989
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.135	0.445	3.123	0.401	0.239	0.811
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.134	0.536	3.193	0.477	-1.064	0.288
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	3.165	0.615	3.157	0.503	0.133	0.894
พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ	3.133	0.388	3.144	0.347	-0.284	0.777

ไม่พบความแตกต่างกันระดับชั้นปี กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ ผลการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 มีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 เป็นระดับชั้นที่ยังเรียนวิชาพื้นฐานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีวิชาการศึกษาสารสนเทศที่มีการสอบและทำกิจกรรมในพฤติกรรมการรู้สารสนเทศอยู่ ในขณะที่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ไม่ค่อยได้ใช้ความรู้ทางด้านนี้เหมือนตอนปี 1 และปี 2

ตารางที่ 3 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรู้สารสนเทศ จำแนกตาม
 ชั้นปีการศึกษา

พฤติกรรมความรู้สารสนเทศ	พฤติกรรมความรู้สารสนเทศ				t	Sig.
	ชั้นปีที่ 1-2 (n = 230)		ชั้นปีที่ 3-4 (n = 162)			
	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	3.221	0.531	3.214	0.492	0.133	0.894
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	2.969	0.423	2.971	0.385	-0.040	0.968
ด้านการจัดระบบเอกสาร	3.190	0.553	3.127	0.473	1.200	0.231
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	3.149	0.435	3.086	0.425	1.409	0.160
ด้านการประมวลผลการศึกษา	3.132	0.529	3.172	0.502	-0.755	0.450
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	3.177	0.579	3.111	0.582	1.104	0.270
พฤติกรรมความรู้สารสนเทศ	3.139	0.390	3.113	0.353	0.676	.500

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ไม่พบความแตกต่างกันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับพฤติกรรมความรู้สารสนเทศ
 อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดของผลการวิจัยชี้ออกมาว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนสูง มีพฤติกรรมความรู้สารสนเทศมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าใน
 บางด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มุจลินทร์ ผลกล้า, วสันต์ อดิศักดิ์ และชุมจิตต์

แช่ฉั่น (2551) นักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกันมีการรู้สารสนเทศที่ 1 และ 3 แต่ภาพรวมแต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการรู้สารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	
	Pearson Correlation	Sig
ด้านการกำหนดหัวข้อและขอบเขต	0.085	0.096
ด้านการใช้แหล่งสารสนเทศ	0.050	0.328
ด้านการจัดระบบเอกสาร	0.075	0.143
ด้านการประเมินแหล่งสารสนเทศ	0.046	0.373
ด้านการประมวลผลการศึกษา	0.071	0.163
ด้านการอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรม	0.030	0.556
พฤติกรรมการรู้สารสนเทศ	0.062	0.228

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ไม่พบความแตกต่างกันของกลุ่มสาขาวิชากับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ อย่างไรก็ตามผลการศึกษารายด้าน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มวิชาของนักศึกษา กับพฤติกรรมการรู้สารสนเทศในด้านการจัดระบบเอกสารระหว่างการสืบค้นข้อมูลที่มีระดับนัยสำคัญสอดคล้องกับผลการศึกษาจารย์ สุปิยะเจริญ และนัดดาวดี นุ่มนาค (2552) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เกษตรและกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มีความสามารถด้านการรู้สารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการกำหนดชนิดและขอบเขตของสารสนเทศ โดยนิสิตสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าแต่ภาพรวมของทุกพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรู้สารสนเทศ จำแนกตาม
 กลุ่มวิชาที่ศึกษา

พฤติกรรมความรู้ สารสนเทศ	กลุ่มวิชาที่ศึกษา						F	Sig.
	กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ (n = 116)		กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ (n = 182)		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี (n = 98)			
	Mean	S.D	Mean	S.D	Mean	S.D		
ด้านการกำหนดหัวข้อ และขอบเขต	3.209	0.546	3.255	0.525	3.163	0.446	1.344	0.205
ด้าน การใช้ แหล่ง สารสนเทศ	2.991	0.428	2.989	0.412	2.919	0.379	0.905	0.656
ด้านการจัดระบบ เอกสาร	3.226	0.569	3.159	0.508	3.096	0.479	2.131	0.012*
ด้านการประเมินแหล่ง สารสนเทศ	3.152	0.436	3.139	0.437	3.076	0.416	1.396	0.072
ด้านการประมวลผล การศึกษา	3.183	0.521	3.199	0.507	3.023	0.515	1.639	0.102
ด้านการอ้างอิงและทำ รายการบรรณานุกรม	3.162	0.599	3.159	3.148	3.063	0.604	1.354	0.186
พฤติกรรมความรู้ สารสนเทศ	3.162	0.405	3.148	0.368	3.057	0.344	0.986	.544

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้สมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ได้รับการปฏิเสธในทุกประเด็น ไม่ว่าจะเพศชาย หรือเพศหญิง อายุ ชั้นปี หรือแม้แต่ผลการเรียนสัมฤทธิ์ที่ต่างกัน ก็ยังมีพฤติกรรมความรู้สารสนเทศที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้ต่างจากงานวิจัยอื่นๆทั้งในและต่างประเทศที่ส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันบ้างตามชั้นปี หรือ แตกต่างกันตามลักษณะกลุ่มสาขาวิชา ซึ่งจะทำให้แต่ละที่เห็นถึงวิธีการแก้ปัญหาเรื่องความรู้สารสนเทศของนักศึกษาต่อไปในอนาคต ดังนั้นสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจะนำผลการวิจัยพฤติกรรมความรู้สารสนเทศด้านที่คะแนนยังน้อยไปปรับเนื้อหาการเรียนการสอนในวิชาบังคับของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

อย่างไรก็ตามถือเป็นภาพรวมที่ดีที่แสดงให้เห็นว่านักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีความสามารถและมีพฤติกรรมความรู้สารสนเทศที่ใกล้เคียงกัน และอยู่ในระดับที่มาก มีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสม มีการประเมินสารสนเทศก่อนการประมวลผล และนำสารสนเทศไปใช้เพื่อการศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชา ตลอดจนนักศึกษามีความรู้เรื่องการอ้างอิง ความมีมารยาทในงานวิชาการ ตลอดจนการแก้ปัญหาจากการแสวงหาความรู้ได้ดี

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการรู้สารสนเทศ

สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายาก คือ ความยากในการเริ่มต้นทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 2.87 ความยากในการสร้างโครงเรื่องงาน ที่ค่าเฉลี่ย 2.83 และ ความยากในการกำหนดหัวข้อ ที่ค่าเฉลี่ย 2.82สอดคล้องกับผลการศึกษาของโครงการต้นแบบคือโครงการความรู้สารสนเทศของ School of information มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (2010) ที่ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประสบกับความยากในการเริ่มต้นและกำหนดขอบเขตของงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่สามารถสรุปและบอกได้ว่างานของตนเองดีพอหรือไม่ อาจกล่าว

สรุปได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะเกิดความไม่มั่นใจเมื่อได้รับมอบหมายงาน และเมื่องานเสร็จก็ยังไม่แน่ใจว่าจะดีเพียงพอหรือไม่จากอาจารย์ผู้สอน และจะเกิดความมั่นใจและเข้าใจต่อเมื่อเห็นผลคะแนนว่าดีหรือไม่

ส่วนปัญหา หรืออุปสรรคในการค้นหาข้อมูล นักศึกษาพบปัญหาหลักในการค้นหาข้อมูล คือ ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ (ร้อยละ 25.5) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (ร้อยละ 23.6) และ ข้อมูลไม่หลากหลาย/น้อยเกินไป (ร้อยละ 16.4) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เดชดนัย จุ้ยชุม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ (2556) ศึกษาการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่พบว่านักศึกษาสามารถแสวงหาสารสนเทศ มีการเชื่อมโยงจากการค้นหาจากอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ โดยต้องมีการกลั่นกรองความน่าเชื่อถือของข้อมูลเป็นสำคัญ เพื่อแยกแยะเอกสารและวัดความน่าเชื่อถือของข้อมูล เนื่องจากปัจจุบันสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากแหล่งข้อมูลดิจิทัลคือการไม่มีแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจนและครบถ้วนเพียงพอให้เกิดความน่าเชื่อถือ นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีความกังวลในประเด็นนี้เป็นหลักเช่นเดียวกันกับประเด็นอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ

1.1 จากข้อค้นพบว่า พฤติกรรมการรู้สารสนเทศในด้านการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลายมีระดับค่าเฉลี่ยที่น้อยกว่าพฤติกรรมด้านอื่นอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในการมอบหมายงานของอาจารย์ผู้สอนในทุกวิชาและทุกสถาบัน ควรพิจารณาการให้คะแนนแหล่งสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ประกอบด้วย เพื่อไม่ให้ผลการค้นคว้าได้มาจากสารสนเทศดิจิทัลหรือจากในอินเทอร์เน็ตเพียงแหล่งเดียว แต่นักศึกษาควรได้สารสนเทศจากแหล่งอื่นประกอบการศึกษาเช่น การสัมภาษณ์แหล่งสารสนเทศจากบุคคล ทั้งผู้รู้ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพโดยตรง แหล่งสารสนเทศจากสถานที่จริง หรือการลงสนามเพื่อเก็บข้อมูล

จากของจริงประกอบการเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ให้เกิดเอกลักษณ์ของชิ้นงาน และเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการอย่างแท้จริง

1.2. จากข้อค้นพบว่า การประเมินแหล่งสารสนเทศทั้งแหล่งสารสนเทศทั่วไปและแหล่งสารสนเทศดิจิทัล ค่าเฉลี่ยของการประเมินผู้ให้ข้อมูล หรือเจ้าของเว็บไซต์ต่ำกว่าข้ออื่นอย่างเห็นได้ชัด แต่นักศึกษาให้ความสนใจกับความทันสมัยและสารสนเทศที่ได้จากสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นให้มีการเรียนการสอน และการส่งงาน รวมถึงการตรวจงาน อาจารย์ผู้สอนควรระบุให้นักศึกษาประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศ หรือผู้ให้ข้อมูลเป็นอันดับแรก มากกว่าความทันสมัยของข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพิจารณาคุณลักษณะสารสนเทศที่ดีคือ สารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้องแม่นยำเป็นลำดับแรกก่อนคุณลักษณะสารสนเทศข้ออื่น

1.3. จากข้อค้นพบว่า การอ้างอิงและทำรายการบรรณานุกรมของนักศึกษาในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ซึ่งอาจรวมถึงกิจกรรมอื่นๆในชีวิตประจำวัน เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยรองลงมากจากการใช้แหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจารย์ที่มอบหมายงานในแต่ละวิชาควรมีการตรวจทานการโจรกรรมทางวรรณกรรมและมีข้อกำหนดเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของมารยาทและจริยธรรมในงานวิชาการ

1.4 จากข้อค้นพบพฤติกรรมความรู้สารสนเทศด้านที่คะแนนยังน้อยกว่าด้านอื่น และปัญหาที่นักศึกษาประสบตลอดจนมีความ ทางหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์จะปรับปรุงวิธีการเรียน และเพิ่มเนื้อหาในวิชาบังคับ ตลอดจนประสานงานกับคณาจารย์ในหลักสูตรต่างๆในการตรวจทานและเสริมลักษณะการรู้สารสนเทศ เพื่อให้ นักศึกษามีทักษะทางปัญญาในการสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศเพื่อสร้างงานวิชาการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาและเปรียบเทียบการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศที่นักศึกษาเกี่ยวข้องและการใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ และการตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่อสารสนเทศประเภทต่างๆ

2.2. ควรศึกษาความรู้และความเข้าใจในมารยาทและจรรยาบรรณในงานวิชาการของนักศึกษา การเลือกใช้ การทำซ้ำ การดัดแปลง และเผยแพร่ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ทั้งเนื้อหางานเขียน ภาพถ่าย หรือสื่อต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาตระหนักและได้รับความรู้ รวมถึงมีมารยาทและจรรยาบรรณในการศึกษาค้นคว้าและมีพฤติกรรมการรู้สารสนเทศที่ดี

บรรณานุกรม

กันยารัตน์ เครือเย็น, ชลภัตต์ วงษ์ประเสริฐ, มาลี กาบมาลา, สมาน ลอยฟ้า, สมเพ็ชร

จุลลนบดี, และเพ็ญพันธ์ เพชรศร. (2555). พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารสารสนเทศศาสตร์, 30(3), 157-196.

จารุณี สุปิ่นเจริญ, และนันทดาวดี นุ่มนาค. (2552). การรู้สารสนเทศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ม.ป.ท : ม.ป.พ.

ชุติมา สัจจามันท์. (2556). การรู้สารสนเทศ: แนวคิด การศึกษา และการวิจัยในประเทศไทย และกลุ่มประชาคมอาเซียน. การสัมมนา เรื่อง Information Literacy ในมิติของอาเซียน. ใน การประชุมวิชาการประจำปี 2556 สวทช. ครั้งที่ 9 หัวข้อเรื่อง “ความพร้อมสู่ AEC ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. คั่นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2558, จาก [http://www.nstda.or.th/nac2013/download/presentation/20130401-chutima-IL\(CC-307-01-AM\).pdf](http://www.nstda.or.th/nac2013/download/presentation/20130401-chutima-IL(CC-307-01-AM).pdf)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เดชดนัย จั๋ยชุม, ฤทัยชนนี สิทธิชัย, และอิมจิต เลิศพงษ์สมบัติ. (2556) การแสวงหาสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการรู้สารสนเทศมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *Prince of Naradhiwas University Journal*, 5(1), 79-91.
- มลิวัดย์ ประดิษฐ์ธีระ. (2556). พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. ใน *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยรังสิต ปี 2556*. (น. 509-521). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- มูจลินทร์ ผลกล้า, วสันต์ อติศัพท์ และ ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น. การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 14(3), 409-430.
- สุพิศ บายคายคม. (2550). การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาชัญญา รัตนอุบล. (2550). *การรู้สารสนเทศ*. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://portal.edu.chula.ac.th/patty_travel/blog/view.php?Bid=1244087950349417
- อารีย์ ชื่นวัฒนา, นุชรี ตริไลจน์วงศ์, อรทัย วารีสอาด, และสมชาย วรรณญาณุไกร. (2555). *พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Association of College & Research Libraries. (2000). *Information Literacy Competency Standards for Higher Education*. Retrieved February 19, 2015, from <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Australia and New Zealand Institute of Information Literacy. (2004). *Australia and New Zealand Information Literacy Framework: Principle, standard and Practice* (2nd ed.). Adelaide : Australia and New Zealand Institute of Information Literacy.
- CLILP. (2014). *Information literacy – Definition*. Retrieved February 2, 2014, from <http://www.cilip.org.uk/cilip/information-literacy-project-2014>
- Costantino, Connie Ellen. (2003). *Stakeholders' perceptions of the importance of Information literacy competencies within undergraduate education* (Doctoral dissertation). San Diego : Alliant International University.
- University of Washington, Information School. (2015). *Project Information Literacy*. Retrieved February 23, 2015, from <http://projectinfolit.org>
- Wong, Chiu Wing. (2011). *Educational Needs for Information Literacy of University Freshmen in Hong Kong: Current Competencies, Perceptions, and Past Learning Experiences*. Retrieved February 20, 2015, from <https://www.learntechlib.org/p/115578>